

Köpekbalıklarının Soyu Tükeniyor

Yeni yapılan bir araştırmaya göre okyanuslardaki köpekbalıklarının yarısından çoğu, soylarının tükenmesi tehlikesiyle karşı karşıya. Uluslararası Doğa Koruma Birliği'nden (IUCN) uzmanlar, 11 köpekbalığı türünün yüksek risk listesinde olduğunu, 5 türün de bu listeye girme olasılığı bulunduğunu ortaya çıkardı. Köpekbalıkları çok yavaş ürediğinden aşırı avlanmadan çok etkileniyorlar. Bilim insanları köpekbalıkları için küresel avlanma sınırlamaları getirilmesini, yüzgeçleri için avlanmalarına son verilmesini ve hata sonucu yakalanmalarını en aza indirecek önlemlerin alınmasını istiyor.

IUCN Köpekbalığı Uzman Grubu'ndan ve Köpekbalığı Birliği'nin yöneticilerinden Sonja Fordham, "Çok değişik özellikleri olan köpekbalığı türleri olduğu için köpekbalıklarının aşırı avlanmaya karşı dirençli olduğu gibi yanlış ama yaygın bir kanı var" diyor ve ekliyor "Aslında köpekbalıkları için uluslararası yakalama sınırları getirilmediğinden, giderek endişe duyulan türler arasına giriyorlar. Okyanuslarda balıkçılığın yoğun yapıldığı alanlar var ve oradaki köpekbalıkları çoğunlukla korunmasız."

Yeni Tehditler

Okyanusların üst katmanlarında yüzen 21 tür köpekbalığı ve onların vatoz gibi yakın akrabalarına yönelik araştırmalardan elde edilen veriler değerlendirildi. 21 tür içinden biri, dev şeytan vatozları, soyu tükenmek üzere olan tür olarak, 10 tanesi de tükenme tehlikesi gösteren tür olarak değerlendirildi. Geri kalan beşindeyse azalma oranı o kadar ciddi olmadığı

için yalnızca 'tükenmeye yakın' olarak tanımlandı. Sınıflandırmalar, popülasyonda geçmişte görülen azalmalara ve gelecekteki olası azalmalara dayanan bir dizi ölçüte göre yapılıyor. Örneğin, 10 yıl içinde nüfusu %50 oranında düşen bir tür, soyu tehlikede olarak tanımlanıyor.

Yüzgeç Kesimi

Köpekbalıklarını yönelik en önemli tehdit, bilerek ya da yanlışlıkla yapılan avlanma. Fordham, "Köpekbalıkları, önceleri tuna ve kılıçbalıklarını avlayan gemilerce yanlışlıkla yakalanıyordu. Ama şimdi sayıları azaldıkça köpekbalıkları, balıkçıların özellikle hedefi oluyor. Bazı türler yüzgeçleri ve eti için, bazı türler de yalnızca yüzgeçleri için avlanıyor." diyor.

Uluslararası sularda köpekbalığı avcılığını düzenleyen birçok

organizasyon, yüzgeçleri için köpekbalığı avcılığını sınırlamak üzere çeşitli önlemler aldı. Ama uygulanan değişik standartlar avcılarının bu düzenlemelerdeki yasal açıkları bulup onları kolayca ihlal etmesine olanak tanıyor. Koruma grupları, Doğu Asya ülkelerinin ekonomilerindeki büyümenin, köpekbalıklarının yüzgeçleri için avlanmasını arttırdığını söylüyor. Raporun baş yazarı, Simon Fraser Üniversitesi'nden Nicholas Dulvy "Balıkçılık yetkililerine ve konuyla ilgili bölgesel, ulusal ve uluslararası yetkililere bu durumu düzeltmek için büyük yükümlülük düşüyor" diyor ve ekliyor "Aslında durum böyle olmak zorunda değil. Güçlü bir halk desteği ve politik kararlılıkla bu düşüş tersine çevrilebilir." Rapor, Bonn'da yapılan Biyolojik Çeşitlilik Konvansiyonu'nda sunuldu ve Sucul Yaşamın Korunması: Deniz ve Tatlı Su Ekosistemleri adlı dergide bu yılın sonunda yayımlanacak. Dergide, IUCN'nin Tehdit Altındaki Türler Kırmızı Listesi'nin yeni risk değerlendirmesi de olacak.

Korkut Demirbaş

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/science/nature/7413948.stm>